

LBRIS

We know
books

IOANA GEORGIANA CĂRUNTU GĂVRUȘ

**EXPLORAREA RELIGIOZITĂȚII
ÎN MIGRAȚIE**

Povestea migrației și convertirii
refugiaților afgani și iranieni în Grecia

t...

TRITONIC

Tritonic Books

București | 2025

Ioana Georgiana Căruntu Găvrus

EXPLORAREA RELIGIOZITĂȚII ÎN MIGRAȚIE

Povestea migrației și convertirii refugiaților afgani și iranieni în Grecia

Copyright © Ioana Georgiana Căruntu Găvrus

Copyright © TRITONIC 2025 pentru ediția prezentă.

Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

TRITONIC

Str. Coacăzilor nr. 5, București

e-mail: editura@tritonice.ro

www.tritonice.ro

Tritonic București apare la poziția 18 în lista cu Edituri de prestigiu

recunoscut în domeniul științelor sociale (lista A2) (CNATDCU):

http://www.cnatdcu.ro/wp-content/uploads/2011/11/A2_Panel41.xls

Colecția Sociologie este coordonată de prof. univ. dr. Gabriel Jderu.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GĂVRUȘ CĂRUNTU, IOANA GEORGIANA

Explorarea religiozității în migrațiune : povestea migrației și convertirii refugiaților afgani și iranieni în Grecia / Ioana Georgiana Găvrus Căruntu. -

București : Tritonic Books, 2025

Conține bibliografie

ISBN 978-606-749-875-2

314,74

2

Coperta: Alexandra Bardan

DTP: Ioan Dorel Radu

Editor: Rebeca Cojocaru

Comanda nr. SOC05 / 2025

Bun de tipar: Decembrie 2025

Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

CUPRINS

REZUMAT	9
MULȚUMIRI	11
CAPITOLUL 1. INTRODUCERE	13
1.1. Enunțarea problemei	18
1.2. Prezentare generală	21
1.3. Localități de convertire	24
1.4. De ce credincioșii musulmani părăsesc islamul?	26
CAPITOLUL 2. CONTEXT TEORETIC	29
2.1. Percepția musulmanilor asupra creștinismului înainte de migrație	29
2.2. Strămutarea și convertirea religioasă	32
2.3. Explicarea convertirii religioase	38
2.3.1. Analiza literaturii de specialitate privind convertirea religioasă	38
2.3.2. Conversia de la islam la creștinism în contextul strămutării forțate	44
2.3.3. Conversia de la islam la creștinism în contextul țărilor musulmane	49
2.3.4. Conversia religioasă și schimbările de identitate	52
CAPITOLUL 3. ABORDARE METODOLOGICĂ	57
3.1. Metode și materiale	57
3.2. Cadrul cercetării de teren	58
3.3. Metodologie	61
3.4. Identitatea cercetătorilor	72
3.5. Provocări metodologice	74
3.6. Abordarea problemelor etice	75

CAPITOLUL 4. DE CE FUG? O SCURTĂ PREZENTARE A CONTEXTULUI SOCIO-POLITIC AL AFGANISTANULUI 79	
4.1. Migrația și construirea statului	80
4.2. Migrația și războiul	81
4.3. Era post-talibană	90
4.4. Refugiații afgani în țările vecine	92
4.5. Viața după retragerea treptată a forțelor occidentale	97
CAPITOLUL 5. PEISAJUL RELIGIOS ÎN AFGANISTAN ... 101	
5.1. Contextul cultural al Afganistanului	101
5.2. Credințele și influențele islamice în Afganistan	107
5.3. Creștinismul în Afganistan	110
CAPITOLUL 6. MIGRAȚIA DIN AFGANISTAN 115	
6.1. Moștenirea războiului și perspectivele migrației	115
CAPITOLUL 7. DE CE FUG? O SCURTĂ PREZENTARE A CONTEXTULUI SOCIO-POLITIC AL IRANULUI 131	
7.1. Conectarea vieților cu trecutul: migrația din Iran	131
7.2. Revoluția ca punct de cotitură	132
7.3. Relațiile dintre musulmani și creștini în Iran	134
7.4. Situația economică sub regimul islamic	138
7.5. Nașterea Republicii Islamice Iran — Islamul ca religie de stat	139
CAPITOLUL 8. PEISAJUL RELIGIOS ÎN IRAN 141	
8.1. Societatea iraniană și procesul de islamizare	141
8.2. Mișcarea bisericii clandestine iraniene	144
8.3. Comunitățile bisericesti convertite din Iran	147
8.4. Bisericile de casă în Iran	148
8.5. Relatări despre convertirea iraniienilor	151
8.6. Raiduri și arestări	155
8.7. Probleme legate de căsătoria și înregistrarea nașterii convertiților	157
8.8. Convertirea și alegerea între a rămâne sau a pleca în exil	158

CAPITOLUL 9. MIGRAȚIA DIN IRAN 161	
9.1. Iranul modern și migrația iraniană	161
9.2. Părăsirea Iranului	165
9.3. Rolul diasporei creștine în creșterea comunității creștine din Iran	173
CAPITOLUL 10. SOSIREA ÎN GRECIA 175	
10.1. Călătoria	175
10.2. Rolul aspirațiilor și al rețelelor sociale pe parcursul călătoriei migratorii	178
10.3. Cu o mână puternică: povești de curaj și reziliență	180
10.4. Aspecte traumatice legate de procesul de strămutare	188
10.5. Sosirea la Atena. Întâlniri religioase într-un spațiu tranzitoriu	190
10.6. Apariția unei biserici conduse de migranți în Atena	211
10.7. Începutul unei comunități religioase de migranți într-un nod de tranzit	213
CAPITOLUL 11. CONCLUZII ȘI DISCUȚII 219	
Bibliografie	231
Anexa A: Eșantioane ale populației cercetate	253
Anexa B: Protocolul interviului	257
Anexa C: Grila de observare pentru evenimentele bisericii Agape	261

REZUMAT

Cartea examinează experiențele trăite de refugiații originari din Iran și Afganistan care au trecut printr-o conversie religioasă în timp ce locuiau într-un loc tranzitoriu, și anume Atena, Grecia, în perioada 2016–2018. Obiectivul principal al acestui studiu este de a explora procesul de conversie și apariția unei biserici conduse de migranți în contextul unui oraș european tranzitoriu. Un aspect unic al acestui studiu este observația că migranții părăsesc societățile conservatoare și nedemocratice din țările lor de origine și intră într-un nou spațiu democratic. În plus, subliniază fenomenul remarcabil al refugiaților afgani și iranieni care au reușit să depășească istoria îndelungată a relațiilor tensionate cu țările vecine și să formeze o comunitate religioasă unificată după convertirea lor la Atena. Principalele întrebări care ghidează această cercetare sunt următoarele: care sunt factorii care modelează procesul de convertire pentru un refugiat musulman în Grecia și cum se formează o comunitate religioasă condusă de migranți?

Lucrarea se bazează pe date calitative obținute din 74 de interviuri semi-structurate realizate cu o gamă largă de participanți, inclusiv refugiați, actori ONG, voluntari, lideri bisericești și persoane asociate cu centrele de refugiați, biserici și organizații religioase. Utilizând analiza tematică, cartea explorează geneza unei comunități religioase persano-afgane situate în Atena, examinând relatări individuale de convertire și alte variabile semnificative care au contribuit la formarea

acesteia. Rezultatele studiului contribuie la o înțelegere mai profundă a experiențelor trăite de populațiile strămutate blocate în tranzit. În ciuda greutăților și condițiilor de viață precare, persoanele incluse în acest studiu ne-au povestit o istorie de transformare și renaștere. Relatările personale despre convertirea religioasă par să fie strâns legate de povestea migrației fiecărei persoane. În ciuda faptului că au lăsat în urmă un mediu familiar și persoane dragi, în Atena putem vedea că au reușit să reconstruiască un nou tip de comunitate, unde au creat noi căi de dezvoltare și creștere personală.

MULȚUMIRI

Acest studiu nu ar fi fost posibil fără ajutorul numeroșilor refugiați iranieni și afgani care și-au făcut timp să-mi povestească despre viața lor. Le sunt recunoscător tuturor celor care au acceptat să participe la cercetare și m-au ajutat să înțeleg mai bine contextul din care provin, experiențele și poveștile lor de viață.

În continuare, aș dori să-i mulțumesc îndrumătorului meu de doctorat, dr. Remus Gabriel Anghel, pentru ajutorul și sprijinul constant acordat pe parcursul acestei cercetări și pe toată durata studiilor mele universitare. Nu pot exprima în cuvinte recunoștința mea pentru răbdarea, ajutorul și numeroasele modalități prin care m-ați motivat să devin un student, un observator al oamenilor și un cercetător mai bun.

De asemenea, doresc să le mulțumesc domnului profesor Anatolie Cosciug și domnului profesor Ovidiu Oltean. Mă simt foarte norocoasă că am avut șansa să colaborez cu dumneavoastră la mai multe proiecte în ultimii ani, atât ca colegi, cât și ca prieteni. Apreciez gândurile, cuvintele de încurajare și ajutorul dumneavoastră. Sunt multe persoane cărora trebuie să le mulțumesc pentru sprijinul și ajutorul acordat în timpul cercetării de teren pe care am desfășurat-o la Atena. Fără sprijinul și sfaturile dumneavoastră, nu aș fi putut găsi persoanele fascinante pe care le-am intervievat în final. Cu această ocazie, aș dori să-i mulțumesc lui Aziz pentru ajutorul acordat în traducere.

Aș dori să îmi exprim recunoștința față de o familie specială de iranieni, numită Samira și Ahmed (pseudonime), care a locuit împreună cu familia mea timp de câțiva ani. Cunoașterea și învățarea de la voi mi-au trezit interesul pentru tema strămutării forțate și a religiei. Amândoi m-ați ajutat să înțeleg mai bine greutățile și provocările cu care se confruntă poporul iranian sub regimul teocratic.

De asemenea, mulțumesc prietenilor mei din Kabul pentru tot ce m-au învățat despre cultura și modul lor de viață bogat! Aș dori să-i mulțumesc primei mele profesoare de limbă dari, Nouria. Fără tine, nu aș fi putut să înțeleg și să interacționez în mod semnificativ cu oamenii din Afganistan și Iran. Sunt recunoscătoare pentru dragostea și sprijinul multor prieteni din întreaga lume.

În cele din urmă, vreau să le mulțumesc familiei și prietenilor mei. Voi sunteți tot ce am. Vă mulțumesc că m-ați iubit și m-ați susținut pe parcursul acestei lungi călătorii.

CAPITOLUL 1.

INTRODUCERE

Pe docul însoțit al portului Pireu, lângă o parcare complexă din Atena, Grecia, globalizarea mi s-a părut mai clară ca niciodată. Pe o parte a docului se aflau nave cu macarale uriașe și grămezi de containere care așteptau camioanele care le vor distribui în toată Europa. Aceste mărfuri vor parcurge mii de kilometri, vor trece prin vamă și, în final, vor fi descărcate și rearanjate pe rafturi pentru ca oamenii să le cumpere și să le ducă acasă. Cutiile metalice stivuite cu mărfuri mențin economia mondială în funcțiune și ne asigură un stil de viață confortabil. Orezul provenit din Pakistan, gătit cu roșii transportate din Spania, carnea de miel importată din Noua Zeelandă și condimentele din India sunt toate ingrediente care intră în meniul familiei noastre ori de câte ori servim oaspeților noștri ceva care ne amintește de viața noastră din Afganistan.

De cealaltă parte a parcurii se afla unul dintre cele mai mari tabere de refugiați informale din Grecia – o platformă mare de beton acoperită cu corturi, rulote, toalete ecologice și oameni. Acesta este un exemplu al unui alt tip de flux global care intră constant în Europa. În fața ochilor mei se afla o singură poartă de intrare pentru fluxurile nereglementate de oameni proveniți din Siria, Iran, Afganistan, Eritreea, Sudan, Irak și alte țări. Spre deosebire de fluxul ordonat de mărfuri transportate în containere, care trec fără probleme prin vamă și pe autostrăzi, acest flux de oameni este imprevi-

zibil, neregulat și complicat. Această tabără este neprimitoare și neprotejată. Serviciile de bază, precum dușurile, toaletele, îngrijirea medicală de bază, mesele calde și unele activități pentru copii sunt o ușurare temporară de greutățile situației actuale. Ascunși în corturi, mulți caută o pauză de la toate pierderile suferite pe parcurs și de la incertitudinea viitorului. Răsetele și chicoteli copiilor vin dintr-un cort mare, unde un grup de voluntari organizează regulat activități pentru ei. Am vizitat pentru prima dată o tabără de refugiați pe teritoriul european în 2016.

Era greu să nu fii impresionat de contrastul dintre mișcarea fără griji a mărfurilor și containerelor și călătoria periculoasă a oamenilor care traversau aceeași mare. A creat imaginea unui loc în care mulți dintre noii veniți vor experimenta schimbări și transformări pe care nu și le-ar fi putut imagina. Grecia este unul dintre cele mai importante noduri de tranzit de la marginea Europei. Potrivit OIM (2016), între 2015 și 2016, peste 550 000 de nou-veniți au traversat dintr-o țară de tranzit, în special Turcia, într-o altă țară de tranzit, Grecia. Aceștia au întreprins această călătorie cu un cost personal foarte mare, angajându-se într-o traversare maritimă foarte riscantă organizată de traficanți. Grupurile mai mari de nou-veniți proveneau din zone de conflict precum Siria, Pakistan și Afganistan. Pe lângă ruta Turcia-Grecia, refugiații veneau și pe ruta central-mediteraneană, precum și prin Balcanii de Vest.

În perioada petrecută la Atena între 2016 și 2018, am avut ocazia să observ rolul transformator pe care migrația l-a jucat în viețile lor. Am putut asculta multe povești despre viețile lor trecute, visurile pentru viitor și întâlnirile din prezent. Atena a fost un loc bogat de unde am examinat transformarea pe care au trăit-o în timpul tranzitului către Grecia.

Povestea pe care o spune această carte se petrece în Grecia – un nod de tranzit pentru refugiați și o destinație turistică pentru alții – și începe cu mult înainte, în Afganistan și Iran.

Timp de treizeci de ani, Afganistanul a avut cei mai mulți refugiați din lume și este, într-un fel, unul dintre scenariile uitate care ilustrează cel mai bine cum am ajuns unde suntem astăzi. Intervențiile străine, obiectivele geostrategice, soluțiile pe termen scurt, a doua și a treia generație de refugiați în exil fără viitor și, cel mai important, procesele de pace eșuate sunt toate exemple de eșecuri care explică de ce oamenii din Afganistan au renunțat la credința că dialogul poate pune capăt violenței și și-au luat viața în propriile mâini (Morales, 2016)¹.

Adesea, poveștile și imaginile care veneau din Afganistan erau șocante și pline de emoție. În încercarea de a ne apropia de realitățile vieții de acolo, voi începe prin a o prezenta pe Nabila, deoarece ea simbolizează experiența multor alte femei care au ajuns la Atena și au devenit ulterior membre ale unei biserici conduse de migranți.

O întâlnire memorabilă a fost când Nabila s-a așezat lângă mine într-un living luminos, cu podea din scânduri de lemn deschis la culoare, ascultând cântecele religioase suave care veneau din fața scenei improvizate. Ne aflam într-una dintre bisericile conduse de migranți din centrul Atenei, unde aproximativ șaptezeci de refugiați își mărturisesc noua credință. Nabila, o refugiată afgană în vârstă de treizeci și unu de ani, născută și crescută în Iran, s-a convertit la creștinism din islam, după ce a ajuns în Grecia. Ca mulți alții, a auzit pentru prima dată că nu era singură, că existau și alți afgani creștini care trăiau în Atena. „În mijlocul eforturilor noastre de a găsi adăpost și hrană, vecinii noștri ne-au spus despre un loc unde se oferă hrană refugiaților și alte tipuri de ajutor. Când am ajuns, am fost surprinși să vedem câți afgani erau deja acolo. Soțului meu i-a fost greu să accepte ajutorul creștinilor, dar eu a trebuit să fiu mai deschisă, pentru că aveam un copil mic. În timp ce eram acolo, am auzit despre credința lor în Dumnezeu. Eram foarte confuză, pentru că credeam că creș-

¹ Nu suntem refugiați: o lectură, Agus Morales, 2016.

tinii sunt necredincioși, că nu știu nimic despre Dumnezeu. Ei au fost foarte buni cu noi. Odată, cineva mi-a dat o Biblie. După ce am început să o citesc, am decis să devin creștină, împotriva voinței soțului meu și ascunzându-mă de familia mea extinsă. După convertire, am simțit o pace pe care nu o mai simțisem niciodată. Nu mi-am vândut religia, am înțeles că este o cale mai bună”. Tema „vânzării religiei” pare să fie recurentă, în special în rândul refugiaților afgani convertiți. Ei simt nevoia să menționeze că nu au obținut un beneficiu financiar ca urmare a convertirii, într-un context migrator complicat, în care există alții care ar putea urmări procesul de obținere a certificatului de botez pentru a-și promova planurile migratorii².

La fel ca Nabila, un număr tot mai mare de afgani și iranieni raportează o schimbare majoră de identitate, după ce s-au mutat din țările lor de origine. În timpul călătoriei migratorii, ei sunt expuși la idei noi, iar unele dintre convingerile lor fundamentale sunt contestate până la punctul în care îmbrățișează o nouă credință, mai precis creștinismul. Această schimbare le transformă viața într-o paradigmă destul de nouă. Prietenii și membrii familiei lor afgani și iranieni îi pot trata ca pe niște apostatați și îi pot considera trădători. Există forțe sociale puternice care contribuie la procesul de convertire a unei persoane de la o credință monoteistă precum islamul la o altă credință monoteistă precum creștinismul, cele două fiind în contradicție din multe puncte de vedere. Sunt documentate traiectoriile convertirilor de la credința musulmană (credincioși de origine musulmană sau MBB) la creștinism. Prin intermediul poveștilor colectate între 2017 și 2018, investighez modelele de luare a deciziilor care susțin convertirea religioasă, rolul noii credințe în rândul migranților iranieni și afgani pe parcursul călătoriei migratorii, precum

² Vezi „Frontiere și mobilitate în Turcia: guvernarea suletelor și a statelor” de Shoshana Fine.

și consecințele convertirii religioase la nivel individual și la nivel de grup.

În urma examinării literaturii de specialitate, devine evident că o mare parte din studiile privind migrația au considerat fenomenul migrației ca fiind rezultatul unor factori de respingere din țara de origine și al unor factori de atracție din țara de destinație. Similar interpretării anterioare, aceasta sugerează o traiectorie clară și liniară de la țara de origine la țara de destinație. Fluxurile migratorii mixte prezintă o imagine diferită și mai complexă în ceea ce privește factorii determinanți, traiectoriile și modurile de mobilitate transfrontalieră a persoanelor. Cu toate acestea, mișcările de populație care au avut loc în diferite regiuni ale lumii în ultimele decenii, inclusiv în Europa, sunt caracterizate din ce în ce mai mult ca atare. Fluxurile au avut loc atât în Europa, cât și în alte părți ale lumii. Fluxurile migratorii mixte sunt formate din persoane care traversează frontierele internaționale din diverse motive distincte și, uneori, interconectate. Mișcările includ traversarea multiplă a frontierelor și perioade variabile de ședere în mai multe țări diferite. Ele implică frecvent o serie de procese decizionale privind migrația, destinația și modul de deplasare, care sunt (re)modelate de circumstanțele, politicile, limitele și posibilitățile întâlnite, precum și de experiențele dobândite de indivizi în timpul deplasării lor în cursul călătoriilor (Okyay et al., p. 8).

Analiza urmărește să contribuie la o mai bună înțelegere a experiențelor trăite de-a lungul drumului de către persoanele care fac parte din fluxurile mixte de migrație din Orientul Mijlociu către Uniunea Europeană (UE) prin Turcia și Grecia. Utilizând o abordare calitativă, cercetarea se concentrează pe două țări de origine, Afganistan și Iran, care au reprezentat o proporție considerabilă din fluxurile migratorii mixte (inter) regionale în ultimele decenii.

1.1. Enunțarea problemei

Cartea urmărește începuturile unei comunități creștine conduse de migranți în Atena, analizând narațiunile individuale de convertire, precum și alți factori care au contribuit la formarea acesteia. Susțin că înțelegerea condițiilor în care refugiații afgani și iranieni îmbrățișează credința și practicile creștine în Grecia ne îndeamnă să acordăm o atenție mai mare vieții lor în timpul tranzitului. Analiza aprofundată a experiențelor migranților în țările de tranzit a fost adesea subestimată în studiile privind migrația. Particularitatea experiențelor populației cercetate în Grecia, precum ruperea legăturilor familiale, intrarea într-o nouă formă de relații transnaționale modelate de noi loialități, aspirații și apartenențe, contribuie la înțelegerea clasică atât a migrațiilor transnaționale, cât și a convertirii religioase. Conversia, văzută ca o ruptură de trecut, se manifestă prin experiențele lor ca grupuri marginalizate și prin interacțiunile lor cu structura de sprijin și actorii prezenți în contextul tranzitoriu. În timp ce mulți dintre ei trăiesc schimbarea religioasă ca un moment bine definit în viața lor, alții o descriu ca un proces continuu, înrădăcinat în viața de zi cu zi; ambele căi au rezultate evidente ale procesului de conversie.

Viața lor de zi cu zi, după convertire, este percepută ca o componentă necesară pentru maturizare, învățare și creștere în noua lor credință. Adoptarea noii credințe este adesea caracterizată de respingerea presupunerilor credinței islamice. Noii convertiți văd în spațiul tranzitoriu – centrele pentru refugiați, biserica – șansa de a crea noi rețele, apartenențe și posibilități care transcend apartenențele familiale și etnice preexistente. Momentul convertirii îi pune pe o nouă cale către transformarea loialităților și apartenenței lor și reconfigurează și înlocuiește legăturile lor dinaintea migrației cu familiile și comunitățile de origine. Experiența convertirii subliniază

modul în care relațiile transnaționale sunt marcate și reconfigurate de religie, capital social, aspirații și etnie (Nagel, 1994).

Povestea convertirii Nabilei, împreună cu poveștile tuturor celorlalți refugiați din această cercetare, este strâns legată de procesul de socializare religioasă, persecuție, rețele sociale și migrație forțată din Iran și Afganistan către Europa.

Există factori importanți care descurajează o persoană să ia o decizie curajoasă în ceea ce privește schimbarea religiei. Persoanele care se convertesc în acest context sunt o minoritate. Ceea ce mi-a atras atenția a fost faptul că aceste grupuri de persoane provin din locuri în care astfel de lucruri par aproape imposibile din cauza factorilor culturali și politici. Situația precară a drepturilor omului în țările de origine este una dintre explicațiile pentru care aceste persoane pot explora noi idei religioase numai atunci când sunt ferite de orice repercusiuni negative, într-o țară în care dreptul de a-și alege religia este respectat. Grecia este una dintre primele lor opriri mai lungi înainte de a ajunge la destinație, fiind totodată locul în care pot începe să-și critice unele dintre presupunerile religioase.

Lucrarea va oferi mai multe informații cu privire la modul în care sunt construite relațiile familiale și comunitare, analizând procesul de construire a identității în raport cu apartenența la noua comunitate religioasă. Convertirea religioasă este o chestiune subiectivă, astfel încât, considerăm că „subiectul și numai subiectul este calificat să ne spună cine este cu adevărat” (Staples & Mauss, 1987, p. 138). Persoanele intervievate se descriu ca „convertiți” și ca afgani sau iranieni. Faptul că lucrarea se concentrează pe experiențele trăite de convertiții afgani și iranieni în exilul forțat oferă perspective care nu pot fi generalizate la diferite populații sau contexte fără o evaluare critică. Scopul acestei lucrări este de a explora experiențele oamenilor și nu de a evalua valoarea de adevăr a poveștilor narate de subiecți.

În contexte precum Afganistanul și Iranul, este important să se țină seama nu numai de experiențele negative din trecut și prezent ale diferitelor persoane, ci și de speranțele, aspirațiile și visurile lor pentru viitor. Afganistanul a fost caracterizat de decenii de război, dispute între grupuri etnice și lipsa creșterii economice, în timp ce poporul iranian a fost profund afectat de guvernul ultra-conservator impus după revoluția din 1979. De atunci, încălcările drepturilor omului au fost bine documentate și, din păcate, au devenit prea frecvente.

Cu una din treizeci de persoane din întreaga lume care trăiesc departe de casă, migrația este un fenomen global care afectează peste 232 de milioane de oameni. Aproximativ șazececi de milioane de oameni sunt forțați să-și părăsească patria pentru a găsi o viață mai bună fie în țara lor de origine (persoane strămutate intern), fie în altă parte a lumii (refugiați), potrivit raportului Transparency International (Wheatland, 2015). Este ușor să uităm că în spatele acestor cifre se află oameni reali, care au povești despre cei dragi rămași în urmă, despre călătorii costisitoare și riscante și despre visuri și aspirații privind viitorul țării gazdă. Majoritatea persoanelor nu părăsesc țara lor gândindu-se că vor petrece mult timp în așteptare în tranzit. Multitudinea de provocări întâmpinate pe parcursul călătoriei migratorii modelează și schimbă indivizii. Pierderea membrilor familiei, a proprietăților, a statutului, a sentimentului de apartenență, a stabilității și a sentimentului de bunăstare sunt doar câteva dintre pierderile care îi marchează pe migranții care caută noi sensuri și conexiuni în contexte noi. Acestea sunt locurile în care unii încep un proces de auto-introspecție și încep să pună la îndoială multe dintre vechile lor presupuneri, inclusiv cele religioase, dar și cele legate de cultura și modul de viață occidental. În timp ce efectuam cercetarea de teren printre ei, mă întrebam adesea cum găsesc puterea de a lăsa totul în urmă, unde se duc pentru sfaturi și ajutor, cum găsesc resursele pentru a-și reconstrui viața și cum reușesc

să creeze o comunitate după un proces de dezrădăcinare atât de dur. Și ceea ce îi auzeam adesea întrebând era „Unde este Dumnezeu în mijlocul acestei suferințe?”. Elementul credinței pare să fie esențial pentru mulți dintre ei în reconfigurarea traiectoriei vieții lor. Mulți dintre informatori au afirmat că Dumnezeu era singurul care le-a mai rămas după ce au fost lipsiți de toate celelalte lucruri pe care le aveau.

1.2. Prezentare generală

Această carte își propune să examineze transformarea identității comunităților de refugiați în timp ce se află încă în țările de tranzit. În analiza mea, iau în considerare punctele de vedere ale persoanelor care trec de la islam la creștinism. După cum vom vedea pe parcursul cărții, ei adoptă o poziție complet diferită față de cei care fac aceeași alegere în timp ce încă locuiesc în propria țară. După convertire, majoritatea dintre ei se identifică ca fiind creștini, însă alții ezită să-și dezvăluie noua identitate rudelor și prietenilor care se află încă acasă. Respingerea vechii identități înseamnă renunțarea la un sistem de credințe, iar dacă acest lucru ar fi fost perceput ca deviant și rușinos dacă ar fi rămas într-un context musulman, în țările democratice sau de tranzit are alte valențe și nu mai are conotații rușinoase. Costul social al convertirii într-o țară precum Grecia este mult mai mic decât dacă ar fi făcut același lucru în țara lor de origine.

O decizie similară luată într-un context musulman ar fi putut genera consecințe grave, de la stigmatizare și respingere până la închisoare sau chiar moarte. În ochii rudelor și prietenilor lor musulmani, ei sunt etichetați ca apostazi. Apostazia implică mai mult decât respingerea unui sistem de credințe, ea include o delimitare clară de sistemul de credințe al comunităților lor, ceea ce duce adesea la excluderea din vechile lor cercuri. Convițiții care trăiesc în Grecia se